כסוי הדם פרק ששי חולין פח.

ואלו ואלו אין מטמאין. דלא גזור דהו רבנן טומאה: **ואלו ואלו תחלה.** שאפילו שני מטמא משקין להיות תחלה כדתנן (לעיל דף לד.) כל הפוסל את התרומה דהיינו שני מטמא משקין ועושה אותן תחלה חוץ מן הטבול יום: **תחלה.** לאשון לטמא שני והשני שלישי: **חוץ ממשקה שהוא אב הטומאה.** כגון שלשה מעיינות הזב המעיין במס' נדה בפרק דם הנדה (דף נד:) שהן אב הטומאה לטמא אדם וכלים זוכו ורוקו ומימי רגליו וסכבת זרעו של כל אדם דילפינן מרוק דכתיב (ויקרא טו) וכי יזוח הזב מה רוק שהוא מתעגל ומתאסף יחד ואחר כך יוצא אף כל שהוא מתעגל ויוצא ומשקין אחרים יוצאין ממנו שאינם אב הטומאה לפי שאינם מתעגלים ויוצאין כרוק ואלו הן דמעת עינו דם מגפתו וחלב האשה: **ארץ.** כגון מימי רגליו של ארץ הנמצאים בשלפוחית שלו: הני גרסינן **מאי לאו קלין שרץ וזב וחמורין מם.** מת תמוה הוא שהוא אבי אבות הטומאה: **לא קלין שרץ וחמורין וזב.** אבל משקה המת טהורים חוץ מדמו שהוא מטמא מן התורה כדכתיב (במדבר ו) על נפש מת: **מאי שנא זב דגזור רבנן.** מיהא טומאה מתחלה מ) במשקין שאינן אב הטומאה מ)מעיינות ומאי שנא מת דלא גזור: **וז.** לפי שהוא מי לא בדילי אינשי מיניה ועוד שאינו ניכר לכל: **אמר רבי יהודה כו'.** לקמיה מפרש טעמיה: **אגפייס.** כותלי בית השחיטה. ולשון אגפיים כמו אגפי מ) המיסד) גדותיה: **אבל כסה דם הנפש כו'.** ושלא מחלוקות הן רבנן סברי טוליה בעי כסוי ורבי יהודה אפילו דם הנפש לא בעי כסוי אלא מקצתו כדקתני דדם הימיז פטור מלכסות ואפילו הוא דם הנפש ובלבד שיהא שם דם אחר ורבנן שמעון בן גמליאל דם הנפש טוליה בעי כסוי: **רבנן סברי דמו כל דמו.** משמע: **מתני' חרסים.** שחיקת חרסים: **מגופה.** שעל פי חבית: **גמ' איכא ביניהו דצריך ולא צריך.** לישנא קמא דאמר אין צריך קרי חול הדק ומותר האי נמי בכלל אין צריך הוא ומותרת מ חול הדק עליו ומותר ולישנא בתרא דקרי חול הגם ואסור כל שצריך לכותשו האי נמי בכלל צריך לכותשו הוא וחול הגם שמו ואסור: **דמיפריך איפרוכי.** ניד: **נעורת.** אריסט"א שמנערין מן הפשתן: נסורת

לפרש הייט דוקא במשנה אבל בברייתא לא דבכל הספרים גרסינן בסוף חלון (עירובין פח:) כל מקום שאמר רבי יהודה במשנתינו אימתי וכו' ואומר ר"ת דהכא הלכה כרבי יהודה דמתניתין כוותיה אתיא דאע"ג דבברייתא על כתף בא לחלוק במתניתין אתא לפרש ומיהו לרמי בר חמא (ורב תפלה) משמע דזה בורר (פנהדרין דף כה.) דלף במשנה הוי אימתי לחלוק היכא דמוכח מוכח כיון דבברייתא בהדיא פליגי רבנן ורבי ירמיה בפ"ק דגיטין (דף ז: ופס ד"ה אומר) הוי לחלוק אע"ג דלא מוכח גבי ספינה דמשני הא רבי יהודה והא רבנן והיא משנה במסכת חלה (פ"ב מ"ב) וי"ס דגרסי בברייתא קמייתא וכסהו מלמד שדם הימיז ושעל אגפייס חייב לכסות אמר רבי יהודה כו' תניא אידך וכסהו מלמד שכל דמו חייב לכסות מכאן אמרו כו' ולפי גירסא זו יכול להיות דברייתא באה לפרש והא דקאמר ורבנן סברי אדרבנן דרשב"ג קאי: **ורבי** יהודה סבר דמו **ואפילו** מקצת דמו. תימה דבפ"ק דבכורות (דף ג.) סברתם הפוכה מ) דרבנן סברי בכור אפילו מקצת בכור כתיב כל עד דאיכא טוליה ורבי יהודה סבר בכור טוליה בכור כתיב כל דאפילו כל דהו ואומר ר"ת דהכא הוי כמו התם דמשום דדם טוליה דם משמע קא"ר יהודה דמו מקצת דמו דוי"ו דדמו אתא לאפוקי ממשמעותיה דדם כדאמרינן התם כתב כל דאפילו כל דהו וקשה לפירושו דהא לעיל קאמר רבי יהודה דמו לחלק ועוד לפי מה שפוסק ר"ת הכא ברבי יהודה קשה הלכתא אהלכתא דאמרינן בבכורות (שם:) לית דתם להא דרבי יהודה דאמר שותפית עובד כוכבים חייב בבכורה מ) לכן נראה שאין לדמות הדרשות אלא מה שהש"ס מדמה כי ההיא דבתולה מקצת בתולים דמדמה בפרק תלמנה זונות (כתובות לז:) לפלוגתא דמקצת כסף בכל כסף דהוו עניו אחד דכשנתמעטו בתוליה ונשארו מקצתן כאילו נשארו כולן וכן כסף אשה בכתובתה כשנשאר מקצתה יש לה מזונות כאילו נשאר כולה אבל שה מ) מקצת שה דפליגי רבי אליעזר ורבנן מ) ופלוגתא דרבי יהודה בן בתירא ורבנן בכל נפש מ) וחמש ולא חצי חמש מ) וחמשה בקר ולא חמשה חצאי בקר מ)אין לדמותם יחד ועוד יש לתרץ דלא תקשה דרבי יהודה אדרבי יהודה דבכורות דהתם דווקא משמע ליה בכור טוליה בכור דקרא מסתמא משמעי בסתם בהמות דטוליה דישראל בבהמת ישראל ג"כ משום דכתיב כל בכור דישראל משמע טוליה דישראל כדאמר בפרק מצות חליצה (יבמות דף קב.) דישראל עד שיהא אביו ואמו מישראל מ):

חרסית. פי' בקונטרס במרובה (ב"ק דף פט.) לבנה כתושה וא"א לומר כן דהכא משיב תרוייהו וכאן פי' בקונטרס חרסית שחיקת חרסין וגם על זה קשה דבברייתא בגמרא משיב תרוייהו: **כל** דבר המגדל צמחים כו'. נאו לפלוגי אתא אלא לעשות כלל לדבר ואם תאמר והא חרסית אין מגדל צמחים כדמשמע במרובה (שם) דאמר סימנא כי חרסית דליכא הנאה מינה ואומר ר"ת דלעולם מגדל וליכא הנאה מינה דקאמר היינו שאינו מוציאה כדי נפילה ואין ראיה מן המדרש מ)דקאמר אם חרסית היא פירותיה רזין דהא קאמר נמי ואם לוגמא היא פירותיה שמנים ולוגמא לאו בר זרעים היא כדקאמרינן באלו עוברין (פסחים דף מז:) אלא כעין חרסית וכעין לוגמא קאמר: שחיקת

מסורת הש"ס

מ) [ל"ל אחר ד"ה הכי גרסינן]. ב) [טומאת מתלה רש"ש]. ג) [ל"ל כמו מעיינות]. ד) [עי' ב"ב לט:]. ה) [בסוטה כט: ובמעילה ח. ובנדה עח:]. ו) [ל"ל אור ל"ד דף יט.]. ז) [לעיל עט:]. ח) [בפנהדרין עח.]. ט) [בכורות מח:]. י) [ב"ק עח:]. כ) [וע"ע תוס' מנחות יח: ד"ה ר"י סבר כל יאפילו חד קורט ותוס' בכורות ג. ד"ה ר' יהודה]. ל) [מדל שלם פ' עח].

גליון הש"ם

רש"י ד"ה איכא בינייהו וכו' חול הדק. עיין ערוך ח"ל סימן עח:

הגהות הב"ח

(מ) תוס' ד"ה ורבי יהודה וכו' לכן נראה. נ"ב עיין בפרק שור שנגח דף מ' וב' מזקק הנמיס דף נ"ו והנמנקין דף פ"ו: (ב) באר"ד אבל שה ואפי' מקצת שה דפליגי ביה רבי אליעזר:

עין משפט נר מצוה

לט א מיי' פ"ו מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה ד:
ב [מיי' פ"ב מהלכות טומאת מת הלכה ג]:
ם ג ד ה מיי' פי"ד מהלכות שחיטה הלכה יא יב סמג עשין סד טוש"ע י"ד סימן כח סעיף כב:

ליעוי רש"י

אריישט"א. נעורת.

שיטה מקובצת

מ) כמו אגפי אמת המים גדותיה: ב) תימה דבפ"ק דבכורות סברתם הפוכה. נ"ב עי' תוס' מנחות דף יא ע"ב:

רבינו גרשום

ואלו ואלו אין מטמאין דטבול יום פוסל ואינו מטמא בין תרומה ובין קדש ושאר כל הטמאין בין קלין כו' כלומר בין שרץ וכין מת משקין היוצאין ממנו כמשקין הנוגע בהן ואלו ואלו תחלה כיצד שרץ שנגע במשקין משקים תחלה שהוא אב הטומאה ומשקים תחלה לטומאה ומשקי הנוגע במת אע"פ שהמת אבי אבות הטומאה המשקים אינו אלא תחלה חוץ מן המשקין שהוא אב הטומאה כלומר שכבת זרעו; ושעל אגפים. אגפי שחיטה. ובלבינה ובמגופה שבתשן כלומר לבינה שעושין מן עפר מגופה של כלי חרס: איכא ביניהו צריך ולא צריך לרישא יפה לכסות כיון דמיפרכא מעצמה לסיפא דא' כל שהיוצר צריך לבתשו אין מכסין בו והאי כל כמה דלא מיפרכא צריך לבתשו קרינן ביה ואין מכסין. ושחיקת חרשין כלומר כלי חרש וחרסית עפר לבן ומעורה באבנים דקין ומורסן רע מסובין:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com